

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Основні засоби у системі обліку та оподаткуванні (на прикладі
Відокремленого підрозділу «Будівельне управління №463
ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі)»
(назва теми)

Виконавець:

студент Центру заочної форми навчання

Клименко Владислав Андрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Від стану основних засобів залежать техніко-технологічний рівень виробництва, продуктивність праці, якість товарів та послуг, прибутковість підприємства, у зв'язку з чим зростають роль і значення обліку, аналізу та контролю, руху та використання основних засобів підприємства. Проте наявна система обліку основних засобів не здатна повною мірою задовольнити зростаючі інформаційні потреби управління. Не можна не зазначити, що часті та непослідовні зміни в нормативно-правових актах України, які визначають методологічні засади формування в бухгалтерському і податковому обліку інформації про основні засоби, призводять до неоднозначного тлумачення сутності основних засобів, різного підходу до відображення таких операцій в обліку та системі оподаткування [1]. Тому виявлення проблемних питань щодо формування достовірної інформації операцій з основними засобами в обліку, оподаткуванні та пошук шляхів їх вирішення є актуальними, що обумовило вибір теми дослідження.

Дослідження проблем обліку та оподаткування операцій з основними засобами знаходять відображення у працях таких учених, як: Бойко Л. І., Бідняк К. І., Бондаренко Н. М., Воїнова Т. С., Голуб Ю. О., Громаков О. І., Дікань Л. В., Слєць О. П., Спіфанова І. Ю., Жердеєв Є. В., Загустіна А. Є., Костюнік О. В., Кухта К. О., Лишиленко О. В., Мултанівська Т. В., Наконечна А. А., Орошан Т. А., Пащенко А. М., Понедільчук Т. В., Поповиченко І. В., Синюгіна Н. В., Спірідонова К. О., Швець Н. В., Шульга Н. М. та інших науковців. Втім на сьогодні багато питань залишаються дискусійними та потребують подальшого дослідження.

Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю основних засобів та оподаткування таких операцій на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження є розкриття проблемних аспектів обліку, контролю основних засобів та їх оподаткування на вітчизняних підприємствах.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є вирішення проблемних аспектів обліку, контролю та оподаткування операцій з основними засобами, виявлення шляхів їх удосконалення на вітчизняних підприємствах.

Для досягнення мети в роботі були поставлені такі завдання:

- дослідити теоретичні основи обліку основних засобів щодо їх визначення та класифікації за вимогами стандартів бухгалтерського обліку;
- розглянути нормативну регламентацію операцій, пов'язаних з основними засобами у системі оподаткування;
- визначити оцінку та переоцінку основних засобів у бухгалтерському обліку та звітності;
- навести організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства;
- вивчити особливості організації бухгалтерського обліку основних засобів на будівельному підприємстві;
- розглянути амортизаційні відрахування основних засобів та визначити оптимальну модель методу амортизації основних засобів для базового підприємства;

- проаналізувати ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві;
- розкрити методичні засади внутрішнього контролю основних засобів;
- дослідити напрями удосконалення обліку операцій з основними засобами на вітчизняних підприємствах.

Методи дослідження. У роботі використовувались:

- історичний метод – при вивченні понятійних категорій стосовно операцій з основними засобами;
- системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи;
- синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і контролю операцій з основними засобами;
- методи табличного подання, графічного зображення, порівняння – для аналізу облікових даних;
- групування – для визначення залежності показників одне від одного;
- моделювання – для розробки різних моделей амортизації основних засобів.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень з обліку та контролю основних засобів, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, агентств, облікові дані та звітні документи досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 11 додатків. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку і оподаткування основних засобів**» розглянуто теоретичні аспекти обліку основних засобів щодо їх визначення, визнання класифікації за вимогами стандартів бухгалтерського обліку. Досліджено порядок оцінювання основних засобів у бухгалтерському обліку та звітності за видами оцінок. Розглянуто формування первісної вартості основних засобів у залежності від умов їхнього оприбуткування. Досліджена податкова регламентація операцій, пов'язаних з основними засобами.

У другому розділі «**Організація обліку основних засобів на ВП «БУ № 463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі**» наведена загальна економічна характеристика досліджуваного підприємства; розглянуто відображення в обліку будівельного підприємства найбільш поширених операцій руху основних засобів; досліджено методи амортизації основних засобів та проблемні аспекти нарахування амортизації на сучасному етапі, визначено оптимальний метод амортизації для застосування на базовому підприємстві.

У третьому розділі «*Методико-прикладні аспекти аналізу та контролю основних засобів*» проаналізована ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві, розкрито методичні засади внутрішнього контролю операцій з основними засобами та досліджено напрями покращання обліку таких операцій у частині: удосконалення теоретико-методологічних підходів щодо класифікації, оцінки основних засобів з позицій податкового та бухгалтерського обліку; поліпшення типових форм первинних документів і документообігу, удосконалення порядку нарахування амортизації основних засобів.

ВИСНОВКИ

З метою визначення проблемних аспектів обліку, контролю та оподаткування операцій з основними засобами в роботі досліджено теоретико-методичні засади та діюча практика відображення в обліку операцій з основними засобами, що дозволило отримати наступні результати:

1. Дослідження підходів до визначення, класифікації, оцінки основних засобів за стандартами бухгалтерського обліку свідчать про те, що міжнародні вимоги у співставленні з національними не містять принципових протиріч, хоча є більш узагальненими і виключно рекомендаційними. Разом з тим класифікація основних засобів за НП(С)БО підлягає більшому уточненню з визначенням характерних ознак доцільності групування таких активів.

2. Вивчення нормативної регламентації операцій з основними засобами у системі оподаткування дозволило розкрити загальний порядок відображення в податковому обліку таких операцій, встановити їхній вплив на формування величини оподаткованого прибутку та довести, що різні алгоритми визначення податку на прибуток не є достатньо обґрунтованими з точки зору дотримання принципу рівності через відсутність однакового підходу до платників податку при розрахунку оподаткованого прибутку.

3. Порядок оцінювання основних засобів у бухгалтерському обліку та звітності досліджений за видами оцінок та переоцінок згідно з НП(С)БО 7. Розглянуто формування первісної вартості основних засобів у залежності від умов їхнього оприбуткування на баланс підприємства. За допомогою типових проведень відображено результати переоцінки об'єктів основних засобів в бухгалтерському обліку.

4. З метою розкриття обліку основних засобів на базовому підприємстві ВП «Будівельне управління № 463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» наведена його організаційно-економічна характеристика. З'ясовано, що у періоді дослідження ВП «Будівельне управління № 463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» виконувало роботи по будівництву та ремонту житлових та нежитлових будинків. На підприємстві бухгалтерський облік автоматизований та ведеться у відповідності до Наказу про облікову політику. Загальний аналіз показників фінансової звітності вказує, що на кінець звітного періоду валюта балансу ВП «БУ №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» збільшилася майже на 19 % за рахунок збільшення основних засобів у структурі необоротних активів, зростання показників власного капіталу за рахунок збільшення суми статутного капіталу та зростання прибутку. В

цілому це свідчить про позитивні тенденції фінансового стану підприємства у ринкових умовах господарювання.

5. Вивчено організація бухгалтерського обліку основних засобів на будівельному підприємстві з урахуванням галузевих особливостей організації будівельного виробництва, які впливають на організацію бухгалтерського обліку ВП «БУ №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі». З'ясовано, що основні засоби відображаються в бухгалтерському обліку у відповідності до загальноприйнятих нормативів на підставі облікової інформації, яка міститься у первинних документах, облікових регістрах та звітності. Розглянуто відображення в обліку найбільш поширених операцій руху основних засобів на ВП «Будівельне управління №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі».

6. Розгляд методів амортизаційних відрахувань основних засобів та їх відображення в обліку дало змогу окреслити проблемні аспекти нарахування амортизації, як-то: відсутність порядку і методики обліку морального зносу в нормах амортизації основних засобів, що знаходяться на консервації; облік формування джерел фінансування капітальних вкладень, правильність визначення оптимального амортизаційного періоду тощо.

Зазначено, що на досліджуваному підприємстві застосовується для всіх груп основних засобів прямолінійний метод нарахування амортизації. На підставі порівняльного аналізу та побудованих моделей амортизації за різними методами з'ясовано, що прямолінійний метод не є досить ефективним для ВП «Будівельне управління №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» через те, що він не враховує моральний знос і виробничі потужності основних засобів у різні роки експлуатації. Тому для транспорту виробничого призначення запропоновано ВП «Будівельне управління №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» використовувати виробничий метод амортизації як економічно найбільш доцільний.

7. У процесі аналізу ефективності використання основних засобів на ВП «Будівельне управління №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі» розглянута структура основних засобів, з'ясована ступень їх зношеності. Через визначення коефіцієнтів оновлення, вибуття, придатності основних засобів охарактеризовано їхній рух та технічний стан. Відмічено, що на підприємстві значно збільшився показник річного приросту основних засобів через введення в дію нових основних засобів, що є позитивною тенденцією. Проаналізована ефективність використання основних засобів шляхом співставлення таких абсолютних та відносних показників, як: віддача основних засобів, місткість основних засобів, озброєність праці основними засобами, коефіцієнт вартості основних засобів у майні підприємства, рентабельність основних засобів. Зазначені показники свідчать про поступове, хоча і незначне, зростання ефективності використання основних засобів на підприємстві. Одночасно слід зауважити, що забезпечення ефективного використання основних засобів на підприємстві має відбуватися через збільшення екстенсивного завантаження, яке не вимагає капітальних витрат, та підвищення інтенсивного навантаження шляхом залучення інвестицій.

8. При дослідженні теоретичних положень внутрішнього контролю у роботі розкрито мета, предмет, об'єкти, функціональні завдання, джерела інформації

внутрішнього контролю основних засобів. Розглянуто методичні засади внутрішнього контролю за відповідними етапами його здійснення. Узагальнено типові порушення, які виявляються під час проведення внутрішнього контролю основних засобів, - це: несвоєчасне оприбуткування основних засобів; не закріплення об'єктів основних засобів за матеріально відповідальними особами; відсутність укладених договорів з матеріально відповідальними особами про матеріальну відповідальність; помилки при визначенні первісної, ліквідаційної, балансової, переоціненої, справедливої та звичайної вартості об'єктів основних засобів для цілей бухгалтерського та податкового обліку; неточності у визначенні термінів нарахування амортизації; неправильне відображення у складі витрат вартості ремонтів та інших поліпшень основних засобів; невірне нарахування амортизації, неповна інформативність первинних документів та облікових регістрів; не оприбуткування матеріальних ресурсів за наслідками ліквідації основних засобів та інші порушення.

9. Розгляд проблемних питань в обліку та оподаткуванні операцій з основними засобами дали змогу запропонувати напрями їхнього покращання у частині: удосконалення теоретико-методологічних основ щодо класифікації, оцінки основних засобів з позицій податкового та бухгалтерського обліку; поліпшення типових форм первинних документів та документообігу, удосконалення порядку нарахування амортизації основних засобів; тощо.

АНОТАЦІЯ

Клименко В. А. «Основні засоби у системі обліку та оподаткуванні (на прикладі Відокремленого підрозділу «Будівельне управління №463 ТДВ «Чорноморгідробуд» в м. Одесі)»».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2021.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліку, контролю основних засобів та оподаткування таких операцій на досліджуваному підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку основних засобів щодо їх визначення, класифікації, оцінки за вимогами стандартів бухгалтерського обліку. Досліджується податкова регламентація операцій, пов'язаних з основними засобами. Вивчаються особливості діючої практики бухгалтерського обліку на будівельному підприємстві. Розглядаються методи амортизації основних засобів та визначається оптимальний метод для базового підприємства.

Проаналізована ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві, розкрито методичні засади внутрішнього контролю основних засобів та досліджено напрями удосконалення обліку операцій з основними засобами на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: основні засоби, оцінка, класифікація, нормативна регламентація, документування, облік та контроль операцій з основними засобами.

ANNOTATION

Klymenko V. A. «Fixed assets in the system of accounting and taxation (on the example of the Separate subdivision «Construction Department №463 TDV «Chornomorgidrobud» in Odessa)»».

Thesis for a Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program «Accounting, audit and taxation of business activities». – Odessa National Economic University. Odessa, 2021.

Thesis consists of three chapters. Object of study – the process of accounting, control of fixed assets and taxation of such transactions in the investigated enterprise.

The paper considers the theoretical aspects of fixed assets accounting for their definition, classification, evaluation according to the requirements of accounting standards. The tax regulation of transactions related to fixed assets is studied. The peculiarities of the current accounting practice at the construction enterprise are studied. Methods of depreciation of fixed assets are considered and the optimal method for the basic enterprise is determined;

The efficiency of use of fixed assets at the researched enterprise is analyzed, methodical bases of internal control of fixed assets are opened and the directions of improvement of the account of operations with fixed assets at the domestic enterprises are investigated.

Keywords: fixed assets, estimation, classification, normative regulation, documentation, accounting and control of operations with fixed assets.